

בית משפט השלום בירושלים

תא"ק 17-05-34297 עיריית ירושלים נ' אלבדחה

תיק חיצוני:

בפני כבוד הרשם הבכיר בנימין בן סימון

עיריית ירושלים

תובעת

נגד

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

נתבע

החלטה

א. כללי

1. עניינה של התובענה לפני, זימון הנתבע להליך סדר דין מקוצר, ולחייבו בתשלום חוב על סך 122,617 ₪ בגין ארנונה. עניינה של הבקשה לפני היא בקשה להצהיר היעדר המצאה ולחילופין לחייב המצאה כדין.

ב. להלן העובדות הדרושות לעניין

1. בפני תביעה שעניינה חוב ארנונה של אלבדחה אברהם (להלן: "הנתבע") לעיריית ירושלים (להלן: "התובעת") בנכס הידוע בעירייה לצורך חיוב בארנונה כנכס מספר זיהוי 0014-010-004-30814 (להלן: "הנכס"). הנכס ממוקם בשכונת סוק חן א-זית, ירושלים. תקופת החוב הינה מיום 21/02/15 ועד ליום 01/01/16.

2. בהתאם לכך, ביום 06/06/16 נמסרו לנתבע כתב התביעה, הודעת החיוב, והתראה טרם נקיטת הליכי אכיפה במסירה אישית לנתבע. חרף ההודעה, נמנע הנתבע מלשלם לתובעת את החוב.

3. ביום 06/09/17 משלא הוגש כתב הגנה במועד, ניתן פסק דין בהיעדר בקשת רשות להתגונן ובגדרו חייב בית המשפט את הנתבע בתשלום החוב על סך 122,917 ₪, הוצאות משפט על סך 1,533 ₪ וכן שכ"ט עו"ד בסך של 13,265 ₪.

בית משפט השלום בירושלים

תא"ק 17-05-34297 עיריית ירושלים נ' אלבדחה

תיק חיצוני:

4. בתאריך 12/11/17 פתחה התובעת תיק הוצל"פ מספר 509684-11-17 נגד הנתבע לצורך מימושו של פסק הדין.
5. ביום 09/12/17 נמסרה אזהרה על פתיחת תיק ההוצל"פ בצירוף פסק הדין לאותה הכתובת, בה נמסר כתב התביעה.
6. התובעת פעלה רבות בתיק ההוצאה לפועל, ואף הטילה מגבלות על הנתבע, שהיה מודע להן, ואף הגיע ישירות למשרד התובעת בכדי לבקש את הסרת המגבלות.
7. ביום 29/12/19 הגיש המבקש בקשה לביטול פסק דין, ובית משפט זה קבע בהחלטתו מיום 15/01/20 כי פסק הדין יבוטל בכפוף לתשלום סך של 1,000 ₪ הוצאות על ידי הנתבע.
8. בית משפט זה אף פסק ביום 10/02/20, כי הבקשה להמצאה נוספת נדחית, ועל הנתבע להגיש כתב הגנה כדין זאת מהנימוקים, כי כתב התביעה נמסר במסירה אישית, בשטח ישראל בכתובת הנכס. למעלה מכך, הנתבע מיוצג על ידי עו"ד הפועל בישראל, ועל כן ניתן למסור את כתבי הדין באמצעות מייצגו.
9. הנתבע הגיש לבית משפט זה בקשה לעיון חוזר ובהתאם הוגשה על ידי התובעת תגובה. מכאן הדיון בענייננו.

טענות הצדדים

1. כאמור, לטענת התובעת, הנתבע לא הגיש במועד הנדרש את כתב ההגנה, אפילו שידע, ללא ספק, אודות חוב הארנונה וכן אודות ההליכים המתנהלים נגדו. לנוכח האמור לעיל, מבקשת התובעת לדחות את בקשתו של הנתבע.
2. לטענת הנתבע, הדין החל על המצאת כתבי דיין מישראל למי שנמצא בשטחי הרשות הפלסטינית, הוא צו שעת חירום (יהודה והשומרון וחבל עזה – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית) (שטחי המועצה הפלסטינית – עזרה משפטית בעניינים אזרחיים) התשנ"ט 1999 (להלן: "הצו").

בית משפט השלום בירושלים

תא"ק 17-05-34297 עיריית ירושלים נ' אלבדחה

תיק חיצוני:

3. סעיף 3 לצו קובע כי:

(א) מסמך שמבקשים להמציאו למי שנמצא בשטחי המועצה הפלסטינית, יימסר לממונה, וזה יפעל להמצאתו בשטחי המועצה הפלסטינית. המצאה כאמור תיעשה על ידי העברתו לנציג מוסמך מטעם המועצה הפלסטינית.

(ב) צד המבקש להמציא מוסמך כאמור יצרף לו תרגום לערבית מאושר בידי עו"ד ישראלי.

4. בהתאם לכך, טוען הנתבע, כי מעולם לא קיבל את כתב התביעה לידיו, כמו כן ההמצאה הינה בניגוד להוראות המוסדרות על דרך המצאת כתבי בי דין לתושבי השטחים, כפי שהוזכר בסעיף לעיל. מכך, מבקש את מחיקת התובענה על הסף, לחילופין לחייב את התובעת בהמצאה כתב התביעה כדין וחיובה בתשלום הוצאות.

5. כמו כן, לטענת הנתבע, בית המשפט זה נעדר סמכות בינלאומית לדון בתביעה שהוגשה על ידי התובעת, כיוון שלטענתו, התובענה איננה ממלאת אחרי התקנות, בכך שלא נתקבל היתר המצאה מחוץ לתחום כנדרש בתקנה 500 לתקנות. זאת בהתאם לכך שהיתר המצאה אל מחוץ לתחום חורג מתחומו הטריטוריאלי של בית המשפט.

6. מנגד טוענת התובעת, כי אומנם בידו של הנתבע תעודת זהות פלסטינית, אך מדובר בנתבע שקיבל לידיו את כתב התביעה בשטחי מדינת ישראל, כמו כן, הנתבע מחזיק בנכס במזרח ירושלים וכתב התביעה נמסר למקום הנכס. יתר על כן, הנתבע אף הגיע למשרד התובעת בתאריך 25/09/19. נראה אפוא, שהנתבע היה מצוי בשטחי מדינת ישראל, כך שהתובע המציא לו לפי סעיף 477 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד – 1984 (להלן: "לתקנות"), דהיינו ההמצאה נעשתה כדין.

7. לטענת התובעת, גם בהיעדר כלל המצאה חל על הנתבע כלל הידיעה, כאשר אין ספק כי הנתבע היה מודע לכל ההליכים המתנהלים נגדו. לא זו אף זו, הנתבע הגיע למשרדי העירייה, על מנת לרשום אותו כמחזיק החל מתאריך 21/02/15, וחתם בטביעת אצבעו. וכן הגיע ביום 20/08/15 למשרדי העירייה וביקש לפרוס את חוב הארנונה ל – 12 שוברים, משמע, המבקש מודה ומודע לחובו לתובעת.

בית משפט השלום בירושלים

תא"ק 17-05-34297 עיריית ירושלים נ' אלבדחה

תיק חיצוני:

8. הנכס שבגיניו החוב הוא נכס ששכר הנתבע וזאת בהתאם להסכם שכירות בין הבעלים בנכס כורד עבדאללה לבינו, לתקופה המתחילה ביום 21/02/15 למשך 3 שנים, כאשר הנתבע מתחייב בחוזה לשאת בחובות הארנונה על הנכס. ההסכם חתום בטביעת אצבעו של הנתבע כפי שחתם עליה גם בייפוי כוח למשרד עו"ד זחאלקה-מזאוי.

ד. דין והכרעה

1. אין חולק, כי הנתבע היה רשום כמחזיק בנכס בתקופה הרלוונטית לחוב הארנונה נשוא בקשה זו. כמפורט בסעיף 2 למעלה, החזקה זו נרשמה באגף הארנונה בעיריית ירושלים כדין.
2. הנתבע מבקש כי בית המשפט יצהיר על היעדר המצאה, ולחילופין לחייב המצאה כדין.

המצאת כתב התביעה

3. הנתבע טוען, כי פסק הדין שניתן בהיעדרו ביום 15/01/20, דינו להתבטל, שכן כתב התביעה לא נמסר לו ולא בוצעה המצאה כדין, וכתוצאה מכך לא ניתנה לו האפשרות להגיש בקשת רשות להתגונן. תקנה 201 לתקנות סדר דין האזרחי, שמ"ד-1984, מאפשרת להגיש בקשה לביטול פסק דין, רק אם הוגשה תוך שלושים ימים מיום שהומצאה ההחלטה לבעל הדין.

4. ההוראות בדבר המצאת כתבי בי דין מפורטות בפרק ל"ב לתקנות סדר דין האזרחי, תשמ"ד-1984 - המצאת כתבי בי-דין (להלן: "התקנות")., תשמ"ד-1984 - המצאת כתבי בי-דין (להלן: "התקנות").

5. תקנה 475 לתקנות קובעת:

"כתב בי-דין יומצא באחת הדרכים האלה:

(1) במסירה אישית על ידי פקיד בית המשפט, על ידי עורך דין, פקידו או שליח מטעמו, או על ידי אדם אחר שבית המשפט או מנהל בתי המשפט הסמיכו לכך בכתב, או על ידי שליח מטעמו של אדם שהוסמך כאמור (לכל אחד מאלה ייקרא שליח בי-דין)

בית משפט השלום בירושלים

תא"ק 17-05-34297 עיריית ירושלים נ' אלבדחה

תיק חיצוני:

(2) על ידי מוסד כאמור בסימן ב';

(3) בדואר כאמור בסימן ג';

(4) בפקסימיליה כאמור בסימן ג'1;

(5) באמצעי אלקטרוני כאמור בסימן ג'2.

6. סעיף 489 לתקנות קובע כדלקמן:

"שליח בי-דין שלא מצא שום אדם שאפשר לפי תקנות אלה להמציא לו כדין את הכתב, אף על פי שפעל בשקידה ראויה וסבירה, או שהאדם כאמור סירב לקבל את הכתב, ידביק את הכתב על הדלת החיצונית או במקום אחר נראה לעין בבית שבו רגיל האדם לגור או לעסוק".

7. ככלל, הליך המצאה הוא ההליך המרכזי על פיו נבחן את קבלתם או אי קבלתם של כתבי בי דין. הרציונלים לכך הם יעילות, בהירות וברירות. וכדבריה של כבוד השופטת פרוקצ'יה בבש"א 1788/06 קלינגר נ' זקס (להלן: "עניין קלינגר"):

"העקרון על פי סדר הדין הוא כי כלל ההמצאה הוא המחייב לצורך מנין הימים להגשת הליך ערעורי. כלל זה קובע את המסגרת הדיונית המוגדרת מבחינת לוח זמנים להליכים אזרחיים בבתי המשפט. מסגרת זו מאפשרת פעולה תקינה ויעילה של מערכת השיפוט, תוך שמירת זכויותיהם הדיוניות של בעלי הדין. ההסדרה המוגדרת של המועדים לעשיית פעולות שונות הקשורות בהליך השיפוטי נועדה להבטיח את יעילות המערכת, ולהגן על זכותו של בעל הדין לנהל את ענייניו בהתאם למסגרת זמן ברורה וידועה מראש. חובת ההמצאה כדין של כתבי בי דין נועדה להבטיח כי כל שלב בהליך השיפוטי ייעשה בידיעת בעלי הדין הנוגעים בדבר, וכי מירון הזמן יחל משלב ההמצאה כדין, שאם לא כן, זכותו של בעל הדין עלולה להיפגע. כלל ההמצאה כדין, הוא, אפוא, הכלל הנוהג והמחייב, ועל פיו חייב בעל דין לכלכל את התנהלותו הדיונית" (פסקה 6 לפסק הדין).

8. לעומת זאת, לעיתים, אף במקרים בהם לא הייתה המצאה כדין, עדיין ייחשב הדבר כאילו הומצא כתב בי הדין, זאת במקרים בהם הייתה ידיעה של הנמען. הסיבה לכך היא תום

בית משפט השלום בירושלים

תא"ק 17-05-34297 עיריית ירושלים נ' אלבדחה

תיק חיצוני:

הלב הדיוני (גם בהליכים פרוצדוראליים) המוטל על הצדדים הבאים להתדיין בבית המשפט.

9. במסגרת רע"א 1415/04 סרביאן נ' סרביאן פ"ד נט(2) 440 קבעה כבוד השופטת א. פרוקצ'יה כדלקמן:

"אם חרף העדר המצאה כדין כאמור, הגיע כתב בי-הדין בפועל לידי בעל הדין וניתנו בידיו עקב כך מלוא האמצעים לפעול על פיו, הושגה תכלית ההמצאה במלואה בדרך אחרת. בנסיבות אלה, ובמסגרת החובה הכללית לפעול בהליך הדיוני בתום לב, חובה על בעל הדין לפעול במסגרת מגבלות הזמן המוטלות על פי התקנות מאותו מועד שבו תוכנו של כתב בי-הדין הגיע לידיעתו. הוא יהא מנוע מהעלאת הטענה כי חרף קיומו של כתב בי-הדין בידיו, וידיעת תוכנו, לא פעל במסגרת המועדים הקבועים בתקנות מחמת אי המצאה פורמלית של אותו כתב. מניעות זו מתיישבת עם עקרונות הסדר הדיוני ותכליתו, ועם התפיסה המושרשת לפיה חובת תום הלב החוצה שתי וערב את מסגרות המשפט כולן חלה גם על כללי סדר הדין באשר הם" (פסקה 6 לפסק הדין).

10. בעניין קלינגר סייגה השופטת פרוקצ'יה את דבריה וקבעה כי:

"כלל "הידיעה" על מתן פסק דין שניתן בהעדר הצדדים לא נועד לתפוס את מקומו של כלל ה"המצאה" המעוגן בדין. כלל "הידיעה" איננו אלא אחת ההשתקפויות של חובת תום הלב הדיונית המוטלת על כל בעל דין באשר הוא, המחייבת כל מי שמעורב בהליך משפטי לנהוג בדרך הוגנת כלפי יריבו, וכלפי מערכת השיפוט שבמסגרתה נדון עניינו. כלל "הידיעה" אין פירושו אלא, כי מקום שבו יודע בעל דין ידוע היטב על קיום פסק דין בעניינו, ואף יודע, או יכול לדעת בבירור את תוכנו, והוא משתהה השתהות בלתי סבירה, ארוכה וממושכת בייזום הליך ערעורי, תוך ניצול ביודעין של תקלה שארעה בהמצאה כדין של פסק הדין, כי אז יתכן בנסיבות מסוימות כי חובת תום הלב הדיוני תפעל כחסם וכמניעות לייזום הליך ערעורי עם חלוף תקופה ארוכה מאז ידע בעל הדין בפועל על פסק הדין. עם זאת, חשוב להדגיש כי אין מדובר בהפיכת כלל ה"המצאה" לחריג, ואת חריג ה"ידיעה" לכלל. חריג הידיעה לא יחול אלא במצבים חריגים וקיצוניים, בהם חובת תום הלב הדיונית מחייבת בעל דין לנקיטת צעד דיוני על פי ידיעתו, גם בלא שקיבל המצאה

בית משפט השלום בירושלים

תא"ק 17-05-34297 עיריית ירושלים נ' אלבדחה

תיק חיצוני:

כדין של הפסק... המשותף לאותם מקרים בהם היה בית המשפט נכון למנות את מנין הימים לצורך הגשת הליך הערעור מיום הידיעה של בעל הדין אודות פסק הדין שניתן, תחת יום ההמצאה כדין של פסק הדין הוא, דרך כלל, התנהגות חסרת תום לב מצד בעל הדין המערער, שיש בה כדי להצדיק סטייה מן הכלל.

11. ההלכה הפסוקה הכירה במצבים חריגים שונים בהם כלל הידיעה גבר על כלל ההמצאה, המתנקזים, במהותם, לדרישת תום הלב הדיוני; הבסיס המשפטי לצורך כך נשען על עילות של השתק, מניעות, והתנהגות הנגועה בחוסר תום לב דיוני. (פסקאות 7-8 לפסק הדין).

12. בהמשך דבריה, צמצמה השופטת פרוקצ'יה את כלל הידיעה וקבעה כי:

"החלת "כלל הידיעה" אפשרית רק מקום בו הוכחו ידיעה מלאה, ספציפית וברורה של מלוא תוכן פסק הדין, או, למצער, יכולת סבירה להגשים ידיעה כזו בידי בעל הדין הפונה בהליך ערעור". (פסקה 9 לפסק הדין. ההדגשה שלי).

13. כעין זה פסקה כבוד הנשיאה מ. נאור בבג"ץ 3905/14 פלאפון בע"מ נ' שר הביטחון (פורסם בנבו): "אני סבורה כי יש להגביל את תחולתו של חריג הידיעה למקרים שבהם הידיעה על קיומו של ההליך והשלכותיו – ברורה היא ואינה דורשת התדיינות מורכבת" (פסקה 25 לפסק הדין).

14. לסיכום הדברים, הפסיקה נעה רצוא ושוב בין ניסיון לחזק את כלל ההמצאה, על מנת לקדם את הערכים הדיוניים של יציבות וודאות שהוא מעגן, לבין ריכוכו, עד כדי ביטולו, באמצעות כלל הידיעה, במטרה למנוע שימוש לרעה בכללים אלה כדי לפגוע בצד שכנגד ובהליך השיפוטי. ואולם, עקב המהפכה התקשורתית הפוקדת אותנו הבאה לידי ביטוי בקלות בה ניתן להעביר מסר כתוב באמצעים אלקטרוניים שונים החוצים גבולות במהירות ויעילות מירביים, לרבות בדואר אלקטרוני ובמסרונים, אני סבור שהמגמה הכללית, צריכה לבוא לידי ביטוי בהעדפת כלל הידיעה על כלל ההמצאה וזאת כאשר הידיעה היא מוצקה וברורה. כך לדוגמה, בעניין ע"א 449/04 דני בן אליעזר נ' בנק המזרחי המאוחד בע"מ - סניף עפולה נאמר על ידי כבוד השופט אליקים רובינשטיין כך:

בית משפט השלום בירושלים

תא"ק 17-05-34297 עיריית ירושלים נ' אלבדחה

תיק חיצוני:

"אציין, כי ככלל דעתי נוטה, כפי שגם נאמר ברע"א 7724/04 גולקו נ' בנק דיסקונט (טרם פורסם) והאסמכתאות המצוטטות שם לרבות ברע"ע 1294/02 תכנית אורטופדיה נ' קופת חולים לאומית (טרם פורסם); בע"מ 4808/04 פלונית נ' פלוני (טרם פורסם), לכך שכאשר ישנה בהירות ראויה באשר להמצאה בפועל, אין להלום הסתרות מאחורי אי ההמצאה הפורמלית. כלל הידיעה עשוי לגבור במקרים כאלה על נושא ההמצאה הפורמלית, משנוצר מעין השתק. ואולם, במה דברים אמורים, כאשר הידיעה היא מוצקת וברורה, ותנאי הוא שכזאת תהא הידיעה, לא פחות." הדברים הולמים לענייננו, ולהלן אסביר;

15. ראשית, בענייננו, כאשר בקשה זו נידונה בפני, לא יכולה כל מחלוקת שכתב התביעה וכל מסמכי התביעה היו לנגד עיניו של הנתבע ובא כוחו כבר בחודש דצמבר 2019, לכל הפחות. זאת שכן, ביום 29/12/19 הגיש המבקש בקשה לביטול פסק דין, ובית משפט זה קבע בהחלטתו מיום 15/01/20 כי פסק הדין יבוטל בכפוף לתשלום סך של 1,000 ₪ הוצאות על ידי הנתבע. הדעת נותנת, כי הנתבע הגיש את בקשתו לאחר שעדיין בכל כתבי בית הדין וכאשר הסכים לשלם את הסכום שקבע בית המשפט, הרי שהסכים לחדש את הדיון בתיק ללא תנאים מוקדמים מצדו. מכאן, שהתנאי שהתווה בית המשפט העליון של ידיעה מוצקה וברורה שריר וקיים.

16. שנית, בעניין רע"א 5150/02, פ"ד נח(2) 205 וינברג נ' ביילס נאמר כדלקמן:

"סמכותם של בתי-המשפט בישראל נקנית, ככלל, בהמצאת הזמנה לדין (י' זוסמן סדרי הדין האזרחי [7]), בעמ' 34. דרך המלך להמצאת ההזמנה לדין היא המצאתה לנתבע המצוי בישראל. כך הוא כאשר הנתבע מצוי בישראל דרך קבע, כך הוא כאשר הנתבע מצוי בישראל באקראי, וכך הוא גם כאשר הנתבע עצמו אינו מצוי בישראל, אך מצויים בה מורשהו או עורך-דינו בנושא ההתדיינות (תקנה 477 לתקנות סדר הדין האזרחי). בכל המקרים הללו קונה בית-המשפט בישראל את הסמכות לדון בתביעה מכוח ההמצאה שבוצעה בתוך תחום השיפוט הישראלי."

בענייננו מדובר באדם המצוי בישראל, לא באקראי, אלא לעיתים מזומנות, שכן שכר נכס במדינה, וכאשר נמסרו לו כתבי בית דין באופן אישי, הוא איננו יכול להתכחש למסירה.

בית משפט השלום בירושלים

תא"ק 17-05-34297 עיריית ירושלים נ' אלבדחה

תיק חיצוני:

17. שלישית, ההפרדה המבוקשת שוב ושוב על ידי בא כוחו של הנתבע, בין הנתבע לבין בא כוחו, בין ייצוגו של הנתבע לעניין בקשה זו בלבד לבין ייצוג בכלל, אינה יוצרת חיץ של אמת בין הנתבע למרשו. כך אומרת הפסיקה, ע"א 23/83, פ"ד לח(4) 309 סוזן ריטה יוחימק נ' תרו קדם, בעניין זה:

" מהמכתב, נספח ד' לתצהיר, התומך בהמרצת הפתיחה, עולה בבירור, כי עורך-דין נטל, שותפו של עורך-דין דה-שליט, פעל באותה תקופה כעורך הדין של המערערים שניהם בנושא ביצוע ההסכמים, ודבר זה לא הוכחש. מסירה לעורך-דין היא מסירה מספקת על-פי תקנה 439 מתקנות סדר הדין האזרחי, תשכ"ג-1963, שהיתה אז בתוקף (ראה כיום תקנה 477 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984). תקנה זו מורה, כי "ההמצאה תהא ככל האפשר מבחינה מעשית לנמען גופו, אבל אם יש לו מורשה לקבל כתבי-בי-דין לשם המצאה לפי תקנות אלה, או עורך-דין, דיה ההמצאה למורשה או לעורך-דין או למתמחה שלו או הנחה במשרדו וכוחה יפה לכל דבר כאילו הומצאה לבעל הדין גופו, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת". לגבי מורשה, דורשת התקנה הנ"ל, שהוא יהא "מורשה לקבל כתבי-בי-דין", אך אינה דורשת, שיהא רשאי גם לייצג את מרשהו בבית המשפט. די בכך שכמורשה לקבלת כתבי-בי-דין חזקה עליו שיעביר את הידיעה למרשו (ע"א 403/64 [1]). לגבי עורך-דין, אין התקנה דורשת, שלקוחו יסמך אותו לקבל כתבי-בי-דין. די שהוא פועל אותה עת כעורך-דין של הנמען, כדי שייראה ככתובת מספקת לקבלת כתבי-בי-דין בשמו". ניתן לומר, כי אם עורך הדין מייצג את הנתבע ולו רק לעניין הבקשה בלבד, ברי שהורשה לקבל כתבי בית דין עבורו ודי בכך בהתאם לפסיקה.

18. רביעית, הנתבע אינו עונה לאמור בסעיף 3 לצו ולפיו מדובר במסמך שמבקשים להמציאו ל"מי שנמצא בשטחי המועצה הפלסטינית". בענייננו, מדובר במסמך שהומצא לאדם בשטח העיר ירושלים ולא בשטחי המועצה הפלסטינית.

19. מכל המקובץ, הבקשה נדחית. הנתבע יישא בהוצאות בגין החלטה זו בסך של 3,000 ₪ אשר ישולמו תוך 10 ימים מהיום, לאוצר המדינה, אחרת יישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק.

בית משפט השלום בירושלים

תא"ק 17-05-34297 עיריית ירושלים נ' אלבדחה

תיק חיצוני:

ניתנה היום, י"א אדר תש"פ, 07 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.

בנימין בן סימון, רשם בכיר